เครื่องมือช่วยค้น (Search Tool หรือ Search Engine) ที่น่าสนใจบนอินเตอร์เน็ต (Internet)

สายพิณ วีไลรัตน์*

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารนิเทศ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะทำให้ การติดต่อสื่อสารทางวิชาการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นักวิจัย หรือนักวิชาการ ที่ต้องการทราบว่า ในสาขาวิชาของตนมีพัฒนาการอะไรใหม่ ๆ บ้าง สามารถหาคำตอบได้โดยการเข้าถึง และใช้ข้อมูลทางอิเลคทรอนิคส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่บรรจุอยู่ในระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากจากทุกมุมโลก การจะค้นหาข้อมูล หรือสารนิเทศให้ได้ตรงตามความต้องการ จำเป็นต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์ในการกำหนดเรื่อง (Subject) คำสำคัญ (Keyword) และการใช้ตัวดำเนินการ (Operator) ซึ่งแต่ละฐานข้อมูล (Database) หรือ เครื่องมือช่วยค้น (Search Tool หรือ Search Engine) อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป

เครื่องมือช่วยค้น (Search Tool หรือ Search Engine) เป็นเครื่องมือที่นิยมกันแพร่หลายมากสำหรับการค้นสารนิเทศใน เวิลด์ไวล์เว็บ (World Wide Web) บน อินเตอร์เน็ต ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน เครื่องมือช่วยค้นได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น เรื่อย ๆ ซึ่งขณะนี้มีประมาณ 50 รายการ และกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ทั้งสำหรับผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการสารนิเทศของห้องสมุด ดังนั้นไม่ว่าผู้ใช้บริการ หรือ บรรณารักษ์ในฐานะผู้ให้บริการ จำเป็นจะต้องมีความรู้ เกี่ยวกับเครื่องมือเหล่านี้ว่ามีขอบเขตเนื้อหาอะไรบ้าง หรือมีกลยุทธ์การสืบค้นแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้สืบค้นสารนิเทศให้ได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยเสียเวลาน้อยที่สุด ผู้เขียนจึงได้ศึกษาเครื่องมือเหล่านี้ โดยศึกษาเฉพาะเครื่องมือที่น่าสนใจดังนี้

---

* บรรณารักษ์หัวหน้างานบริการข้อมูลพิเศษ ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Alta Vista

URL: http://altavista.digital.com

Database: www pages, usenet newsgroups

Searching: Simple search และ Advanced search

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น **Baywash+"David Hasselhoff"**
- ใช้เครื่องหมาย - ใส่หน้าคำที่ไม่ต้องการ เช่น **Magazine-Computer**
- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการสืบค้น เช่น **"great barrier reef"**

Boolean: AND, OR, NOT และ NEAR

สำหรับ ตรรกบูลีน **NEAR** ใช้ค้นคำค้น 2 คำที่ปรากฏอยู่ใกล้กันในระยะ 10 คำ

Truncation: - ใช้เครื่องหมาย * เติมท้ายคำที่ต้องการค้น จะทำให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรากศัพท์เดียวกันทั้งหมด เช่น **gold*** จะได้ **gold, goldfinch, goldfinger** และ **golden**

Field Search: All Fields และใช้ **meta word** กำหนดคำค้น คือ **ใส่ชื่อเขตข้อมูล** ตามด้วยเครื่องหมาย : และคำค้น โดย**ไม่เว้นวรรค** ระหว่างคำค้น เช่น

Title:Elvis ต้องการค้นคำว่า Elvis ที่ปรากฏ ในเขตข้อมูล **title**

Subject: "basketball playo" ต้องการค้นคำว่า basketball playo ที่ปรากฏ ในเขตข้อมูล **subject**

Keyword:beta ต้องการค้นคำว่า beta ที่ปรากฏ ในเขตข้อมูล **Keyword**

Host : name เช่น **host:altavisa.digital.com**

Link:url เช่น **link:altavisa.digital.com**

dd/mmm/yy เช่น **09/jan/97**

Excite

URL: http://www.excited.com/

Database: www pages, usenet newsgrougs, news, maps, yellowpages, shareware, stock quotes, TV listing, weather, e-mail address, airline flights,

Searching: Simple Search

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น **Pollution + Water**
- ใช้เครื่องหมาย - ใส่หน้าคำที่ไม่ต้องการ เช่น **Pollution -Air**
- ใช้เครื่องหมาย ( ) คร่อมกลุ่มคำที่ต้องการสืบค้น เช่น (**digital or vitual or electronic) and library**
- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการสืบค้น หรือ ใช้เครื่องหมาย - คั่นระหว่างคำ เช่น "**multiple intelligence**" หรือ **multiple-intelligence**
- ใช้เครื่องหมาย **@N** ในกรณีที่ต้องการสลับคำค้น เช่น

  bob sam joe@1 หมายถึงให้ค้น **bob** กับ **sam** หรือ **bob** กับ **joe** หรือ **joe** กับ **sam**

Boolean: AND, OR, AND NOT

Truncation: ใช้เครื่องหมาย * เติมท้ายคำที่ต้องการค้น จะทำให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรากศัพท์เดียวกันทั้งหมด เช่น **cap*** จะได้ **capital, cappella, caps** และ **cape** เป็นต้น

Field searching: title, summaries, keywords

Hotbot

URL: http://www.hotbot.com/

Database: www pages, usenet news, web & usenet, top new sites

Searching: Simple search และ Advanced search

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น **JFK+CIA**

- ใช้เครื่องหมาย - ใส่หน้าคำที่ไม่ต้องการ เช่น "Three Musketeers"-Candy
- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการสืบค้น เช่น "graphic arts"
- ใช้ **meta word** กำหนดคำค้น คือ **ใส่ชื่อเขตข้อมูล** ตามด้วยเครื่องหมาย : และคำค้น โดย**ไม่เว้นวรรค** ระหว่างคำค้น เช่น

  Title:president

  Domain:support.intel.con
- สามารถ limit เขตข้อมูลได้ คือ **date limits, media type** เช่น **VRML, Audio** เป็นต้น และ **Location** เช่น **ประเทศ**

สำหรับการ limit Date ให้ใช้ คำว่า **after, before** และ **within** เช่น

before:30/6/97

("cyber crime" AND **before 30/6/97)**

after:25/5/97

within:3/days หรือ within:3/months หรือ within:3/years

Boolean: AND หรือ &, OR หรือ | , NOT หรือ ! และ ( )

เช่น ((hacker **OR** programmer) **NOT**"part time") **AND** (design **OR** "graphic arts")

Truncation: ไม่มี

Field Searching: url, domain, date, title, feature, depth, scriptlanguage

Infoseek Ultra

URL: http://www.infoseek.com/

Database: www pages, news, stock quotes, maps, yellow pages, e-mail addresses, usenet newsgroup, news wires, premier news, industry news, company capsules

Searching: Simple search

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น "city guide"+San Francisco

- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการสืบค้น หรือ ใช้เครื่องหมาย - คั่นระหว่างคำ เช่น " **stupid pet tricks**" หรือ **stupid-pet-tricks**
- ใช้เครื่องหมาย , คั่นระหว่าง **ชื่อคน** หรือ **ชื่อเรื่อง** ในกรณีที่ต้องการสืบค้น ชื่อคน หรือ ชื่อเรื่อง ครั้งละหลายรายการ เช่น ต้องการค้นผลงานของ **Bill Gates** และ **Ronald McDonald** ให้พิมพ์ดังนี้ **Bill Gates, Ronald McDonald**
- ใช้เครื่องหมาย | คั่นระหว่างคำที่ต้องการค้น เพื่อทำให้คำค้นแคบลง เช่น **Dogs|Dalmations**
- ใช้พยัญชนะตัวใหญ่ สำหรับ อักษรตัวแรกของคำค้นที่เป็น **ชื่อคน** หรือ **ชื่อเรื่อง** เช่น **Rock Hudson** ถ้าไม่พิมพ์ตัวใหญ่ ระบบจะไปค้นที่กลุ่มคำอื่น ๆ ด้วย อาจจะได้คำว่า **rock climbing, rock music** และ **Hudson River**
- ใช้ **meta word** กำหนดคำค้น คือ **ใส่ชื่อเขตข้อมูล** ตามด้วยเครื่องหมาย : และคำค้น โดย**ไม่เว้นวรรค** ระหว่างคำค้น เช่น

  link:www.infoseek.com

  url:http://www.infoseek.com

  site:site:sum.com

  title:"The New York Times"

Boolean : ไม่มี

Truncation : ไม่มี

Field searching: title, text, keywords, summaries, URL

Lycos

URL: http://www.lycos.com/

Database: www pages, sounds, pictures

Searching: Simple Search และ Custom Search

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น **Curly+Moe+Shemp**

- ใช้เครื่องหมาย - ใส่หน้าคำที่ไม่ต้องการ เช่น **Panama-Canal**
- ใช้เครื่องหมาย ( ) หรือ [ ] หรือ { } หรือ < > ช่วยในการจัดกลุ่มคำที่ต้องการค้น เช่น **(Fred AND Ginger) OR (Roy AND Trigger)**
- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการค้น เช่น "**Smashing Pumpkins**" **AND Simpsons**

Boolean: AND, OR, NOT, ADJ, NEAR, FAR และ BEFORE

สำหรับ**ตรรกบูลีน ADJ** ใช้ในกรณีที่ต้องการค้นคำ 2 คำที่ปรากฏอยู่ติดกัน เช่น care **ADJ** race จะค้น **car race** และ **race car**
หรืออาจใช้เครื่องหมาย / **กำหนดระยะห่างของคำค้น เช่น**
bacon **ADJ/2** eggs ระบบจะค้น **bacon and eggs** หรือ **eggs and bacon** หรือ **eggs with bacon**
ตรรกบูลีน NEAR ใช้ในกรณีที่ต้องการค้นคำ 2 คำที่ปรากฏอยู่ใกล้กัน **ในระยะ 25 คำ เช่น** "Kevin Bacon"**NEAR** Game
หรืออาจใช้เครื่องหมาย / **กำหนดระยะห่างของคำค้น เช่น**
1996 **NEAR/5**"Oscar nominees"
ตรรกบูลีน FAR ใช้ในกรณีที่ต้องการค้นคำ 2 คำที่ปรากฏอยู่ห่างกัน **ตั้งแต่ 25 คำขึ้นไป** เช่น Apple **FAR** Pie **NOT** "Apple Pie"
ตรรกบูลีน BEFORE เช่น fourscore **BEFORE** liberty ในกรณีนี้คำค้นคำแรกจะปรากฏอยู่ก่อนคำค้นที่สอง กี่คำก็ได้ในเอกสาร 1 รายการ

Truncation: ไม่มี

Field Searching: URL, keywords, summaries, text

The Open Text Index

URL: http://www.opentext.com/omw/f-omw.html

Database: www pages, usenet news group

Searching: Simple search และ Power search

- - ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการค้น เช่น **"great barrier reef"**

Boolean : AND, OR, BUT NOT, NEAR, FOLLOWED BY

สำหรับตรรกบูลีน **NEAR** ใช้ในกรณีที่ต้องการค้นคำ 2 คำที่ปรากฏอยู่ใกล้กันในระยะ 80 ตัวอักษร

ตรรกบูลีน **FOLLOWED BY** คำค้นคำที่สองต้องปรากฏตามหลัง คำค้น คำแรก ห่างกัน 80 ตัวอักษร

Truncation: ไม่มี

Field searching: URL, First heading, summary, Title, Anywhere

Yahoo

URL: http://www.yahoo.com/

Database: www pages, e-mail address, usenet news groups

- ใช้เครื่องหมาย + ใส่หน้าคำที่ต้องการ เช่น **Police+sting**
- ใช้เครื่องหมาย - ใส่หน้าคำที่ไม่ต้องการ เช่น **Python-monty**
- ใช้เครื่องหมาย " " คร่อมวลีที่ต้องการค้น เช่น **"great barrier reef**
- ใช้ **t:** ในกรณีที่ต้องการค้นคำที่ปรากฏใน เขตข้อมูลชื่อเรื่อง เช่น **t:joe boxer**
- ใช้ **u:** ในกรณีที่ต้องการค้นคำที่ปรากฏใน URLs เช่น **u:intel**

Boolean: AND, OR

Truncation : ใช้เครื่องหมาย * หรือ $ เติมท้ายคำที่ต้องการค้น จะทำให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรากศัพท์เดียวกันทั้งหมด เช่น compu* จะได้คำว่า computer, computers, computational และ compulsive เป็นต้น

Field Searching: URL, Keywords, summaries

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประสิทธิภาพของผลการค้นข้อมูล มักจะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ในการสืบค้น (Search Strategy) เช่น การกำหนดเรื่อง คำสำคัญ หรือ การใช้ตัวดำเนินการ (operator) ซึ่งในบางครั้งผู้ค้นอาจจะปฏิบัติได้ถูกต้อง แต่ข้อมูลที่ค้นได้กลับไม่ตรงตามความต้องการ หรือไม่เป็นที่พอใจ ดังนั้นในการค้นข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต ให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือค้นข้อมูลได้ตรงตามความต้องการ โดยเสียเวลาน้อยที่สุดนั้น ผู้ค้นจำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือช่วยค้น (Search tool หรือ Search engine) ต่าง ๆ เพื่อจะได้เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม เพราะคงจะไม่มีเครื่องมือช่วยค้นใด เพียงเครื่องมือเดียวที่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้ค้นได้ทุกเรื่อง นอกจากนี้ ผู้ค้นอาจจะต้องมีทักษะเกี่ยวกับ ระบบการสืบค้นข้อมูลบนอินเตอร์เน็ตด้วย เพราะการขาดทักษะ หรือความชำนาญในการใช้ระบบการค้นคืน และการค้นหาข้อมูล อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ค้นเสียเวลา และเกิดความผิดพลาดในการค้นข้อมูลได้

บรรณานุกรม

Digital Equipment Corporation. "AltaVista.". **[http://altavista.digital.com]**

Infoseek Corporation. "Infoseek Ultra." **[http://www.infoseek.com]**

Lycos, Inc. "Lycos." **[http://www.lycos.com]**

Opentext Corporation. "The Open Text Index." **[http://www.opentext.com/omw/f-omw.html]**

UltraNet Communication, Inc. "Excite." **[http://www.excited.com]**

Wired Digital. "Hotbot." **[http://www.hotbot.com]**